

художествено значим. Като се свързва здраво с другите равнища на повествователната структура, ритмът получава интонационно-изразителни, сюжетно-композиционни, характерологични функции, формира специфично художествено време, съотнася се с образите на разказвачите и повествователите, възпъщава авторската художествена енергия, образуваща и организираща прозаическото художествено цяло.

Авторът ясно показва в хода на анализа, че естетическата природа на ритъма се проявява, на първо място, в отношението със сюжета, композицията, характерите, авторската позиция и стила. „Неговата художествена значимост — пише Гиршман — може да се осъзнае само когато се разглежда и конкретизира сложната система от връзки и функции на ритъма в единството на закономерно възникващото и заедно с това всеки път индивидуално непотторимо цяло.“

В изследването авторът успява да постави и в голяма степен да изясни проблема за ролята на прозаическия ритъм в няколко определено перспективни аспекта: преди всичко като специфична форма за първично възпъщаване на художествената мисъл, като носител и изразител на стилового единство, за-

крепващо съдържанието в „осезаеми“ образи; като особено проявление на многообразните връзки с различните нива на повествователната структура, които проникват в ритмико-речевото движение, преобразуват го и го правят художествено значимо, така че външните негови прояви придобиват дълбок вътрешен смисъл.

Литературнотеоретичните възгледи на автора за своеобразното единство, което ритмът постига, за характера на неговата естетическа природа намират своето практическо потвърждение в целенасочения и проникновен анализ на конкретни творби от руската литература. С това авторът постига и основната си цел — извежда същностно-функционални характеристики на ритъма, които намират своето приложение в анализа на художествената проза, във все по-дълбоченото разкриване и изясняване на съществени елементи от смислостворния механизъм на художествените творби. Сполуките на М. М. Гиршман в тази насока са несъмнени и определят до голяма степен високата литературнотеоретична стойност на монографичното изследване.

Запран Козлуджов

Хроника

НАУЧНА СЕСИЯ ПО СЛУЧАЙ
100-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ

Националните тържества в Стара Загора — родния град на поета Николай Лилиев — започнаха на 5 юни 1985 г. с двудневна научна сесия в Профсъюзния дом на културата.

Организатори на тържествата бяха Съюзът на българските писатели, Съюзът на преводачите в България, ОК и ОБК на БКП, ОС и ОБС за културата в Стара Загора, Институтът за литература при БАН, Националният музей на българската литература в София, Дружеството на писателите и Дружеството на преводачите в Стара Загора и Домът „Литература Стара Загора“.

На откриването на научната сесия присъстваха Иван Бозев — секретар на ОК на БКП, Златка Михова — зам.-председател на ИК на ОНС, Йовчо Йовчев — председател на ОС за култура. Във встъпителното си слово Симеон Първанов, секретар на ОБК на БКП, съобщи на старозагорската общественост решението на ЮНЕСКО за чествуване на Николай Лилиев по света, което още веднъж подчертава огромното значение на културното му

дело не само за България, но и за света. В трите заседания на сесията, ръководена от Иван Сарандев — ст. н. с. в Института за литература при БАН, бяха изнесени 32 доклада и научни съобщения. В работата на сесията взеха активно участие научни работници и специалисти от Института за литература при БАН, СУ „Климент Охридски“, Института за музика, ПУ „Паисий Хилендарски“, ВПИ — Шумен, Националният музей на българската литература, музея „П. К. Яворов“, музея „Ангел Каралийчев“, музея „Никола Вапцаров“ в София, литературни критици, културни работници от Стара Загора.

Специално внимание участниците в сесията отделиха на основния доклад на доц. Елка Константинова, ст. н. с. от Института за литература при БАН, на тема „Николай Лилиев — личност и творчество“. С присъщата страст на изследовател на българската литература Е. Константинова говори пламенно и вдъхновено за обаятелната личност на нежния лирик и за шедьоврите, изобразяващи съвършенството на неговата поезия. Тя очерта цялостната фигура на културния деец, поет, драматург, академик, общественик и човек Николай Лилиев, който се чествува за първи път

у нас по случай 100-годишнината от неговото рождение.

На високо научно ниво бяха и всички останали доклади, отразяващи последователно цялостната дейност на феномена Николай Лилиев — неговата научна добросъвестност, писателска етика, любовта му към родината, поезията, театъра, музиката, книгите; професионалните му контакти и културното му дело. Разкри се идейно-естетическото богатство на неговото творчество, разгледано от нови страни и в нови аспекти, които досега са оставали встрани от търсенията на предишните изследователи. Очертах се нови приноси моменти и нови тълкувания във връзка с проблема за преустановяването на поетическата дейност на Лилиев; изясниха се възлови моменти и понятия като същността на смиренното, родината, любовта, жената в творчеството на именития наш лирик.

Особено ползотворно беше участието на Васил Василев — драматург на народния театър в Шумен, внук на поета и негов професионален наследник, с доклад на тема „Николай Лилиев и българският театър“. Широко бе осветена дейността на Лилиев рамо до рамо с творци като Й. Йовков (доклад на Ив. Сарандев — Институт за литература), Теодор Трайков (доклад на Ив. Младенов — СУ „Кл. Охридски“), Никола Фурнаджиев (доклад на А. Бенбасат — Национален музей на българската литература), Ангел Каралийчев (писма — доклад на М. Баева — музей „А. Каралийчев“).

К. ф. н. Бисерка Рачева (Институт за литература) говори за влиянието на немската литература върху творчеството на поета. Образът на Родината като духовен и художествен проблем бе предмет на доклада на к. ф. н. Ал. Кьосев (СУ „Кл. Охридски“). К. ф. н. Светла Гуляшка (Институт за литература) запозна участниците с апогея и упадък на българския символизъм в поезията на Н. Лилиев. На други философски и конкретни сравнителни изследвания бяха посветени докладите на к. ф. н. Е. Сугарев (Институт за литература) „Битие и съзнание в творчеството на Н. Лилиев“, к. ф. н. с. Светозар Игов (Институт за литература) „Три образа на жената у Димитър Бояджиев, П. К. Яворов и Н. Лилиев“, За нравствено-духовния максимализъм бе изнесен доклад от к. ф. н. М. Петров (ВПИ — Шумен). В направения анализ на творчеството на поета к. ф. н. А. Йорданов се опита да характеризира и открие тайния глас в поезията на Лилиев — основен творчески похват. Доц. Б. Ганчева (ПУ „П. Хилендарски“) говори за националните традиции и чуждите влияния в творчеството на Н. Лилиев. Поетическото майсторство на лирика бе темата на доклада на ст. н. с. Е. Димитрова (Институт за литература). Говорейки за основните мотиви в поезията на Лилиев, литературният критик М. Неделчев бе озглавил доклада си „Жестът на смиренното“ и по свой начин разчете художествените ценности, бликащи от поезията му.

На връзките на поета с кръга „Мисъл“ беше посветен докладът на к. ф. н. Хр. Балабанова (Институт за литература). За кръга „Зено“ и Лилиев говори к. ф. н. В. Чернокожев (Институт за литература) в своя майсторски лаконично и точно обоснован доклад.

Хр. Трендафилов (ВПИ — Шумен) разгледа символа на Ахасфер в едноименната поема на Н. Лилиев. К. ф. н. Цв. Атанасова (Институт за литература) анализира в своя доклад, направен върху литературнокритическите текстове на Лилиев, ролята на поета като литературен критик, сътрудник на редакцията на известни наши литературни списания. Своеобразието на хумора на Лилиев разгледа в доклада си Й. Каменов (музей „Н. Вапцаров“). К. ф. н. Вл. Янев (ПУ „П. Хилендарски“) запозна присъстващите с неизвестни моменти от творчеството на поета в своя доклад „Непознатият Н. Лилиев“. М. Тинева (Национален музей на българската литература) подробно разказа за работата си с архива на поета. Ив. Томова-Манова (Институт за литература) в своя доклад „Н. Лилиев в света на книгите“ представи основни моменти от изследването на литературните вкусове и предпочитания на поета, направено на базата на неговата лична библиотека, съхранявана в Института за литература. Р. Пашалийска (Национален музей на българската литература) беше подготвила своя доклад върху кореспонденцията на Лилиев под заглавие „Документи за едно приятелство“. По въпроса за идеите на социализма и доколко те са били близки на поета говори Т. Калинова (ВПИ — Шумен). За антологичната книга на Н. Лилиев, издадена непосредствено преди смъртта му (1960) доклад изнесе Н. Александрова (Национален музей на българската литература). Хр. Илиева (Стара Загора) говори за ролята на родния град и творческите контакти на Н. Лилиев с други поети от Ст. Загора — съвременници и приятели на Н. Лилиев. Накрая бяха направени три научни съобщения. Художникът Д. Караджов (Стара Загора) говори за девствеността в поезията на Н. Лилиев, като подчерта нови нюанси при разчитането на интимните редове в стиховете му. К. ф. н. Зл. Хлебарова (музей „П. К. Яворов“) запозна участниците с благодарствено писмо на Лилиев до д-р Ал. Нелев, автор на музиката към известното стихотворение „Пеперуди“. М. Миладинова (Институт по музика) направи научно съобщение върху документален материал, свидетелствувал за връзките на поета с наши известни музикални дейци и привличането им за сътрудничество в театъра.

Международното присъствие на научната сесия беше отбелязано с участието на известни чешки преводачи на стиховете на Н. Лилиев Властимил Маршичек, работещ в Българския културен център в Прага. Той разказа за работата си над преводите и даде висока оценка за значението на Н. Лилиев не само за българската, но и за световната поезия.

В заключителното си слово на сесията

ст. н. с. **Ив. Сарандев** подчерта, че за първи път цялостното творчество на **Н. Лилиев** е обект на обстоен научен и всестранен анализ. Той обобщи, че участниците са направили нов, съвременен прочит на шедьоврите на Лилиевата лирика, което е от важно значение за съвременното звучене на неговата поезия. Сарандев направи три съществени извода от работата на научната сесия: „В умно и талантливо защитените доклади на първо място трябва да отбележим, че научната сесия, посветена на 100-годишнината на **Н. Лилиев**, е безспорно нов етап в разкриването и изучаването на идейно-естетическото богатство, заключващо се в творческото дело на поета. На втори план се доказва, че поезията му е жизнена и актуална, като имаме предвид участието на много млади научни работници и специалисти в тази изследователска работа. И още нещо — тълкуването на тази поезия помага на нашия съвременник да се изгради като високо развита и хармонична личност. На трето място — **Н. Лилиев** е жив и ще живее, докато на света има българи, българска реч и Стара Загора.“

След приключването на научната сесия всички присъстващи взеха участие в другите културни прояви на юбилей. В организираната вечер на спомените в Художествената галерия близки на поета, негови приятели, колеги

и театрални дейци разказаха за обаятелната личност и скромността на поета. **Й. Йовчев**, председател на ОС за култура, откри бюст на **Н. Лилиев** в XI основно училище, носещо неговото име. Открита бе и актова зала с посвещена музейна сбирка, отразяваща живота на **Лилиев** и историята на училището.

Вечерта в залата на Народната опера проф. **Ив. Попиванов**, секретар на СБП, говори пред старозагорската културна общественост за живота, творческия път и значителното културно дело на **Николай Лилиев**. Присъствуваха **М. Йовчев** — първи секретар на ОК на БКП, **М. Табаков** — председател на ИК на ОНС, **Н. Косев** — първи секретар на ОБК на БКП, н. д. к. **Л. Стефанова** — зам.-председател, на СБП, н. д. к. **Д. Фучеджиев** — директор на Народния театър „**Ив.Вазов**“, други официални лица, роднини и близки на поета. Изнесен бе рецитал стихове на **Николай Лилиев** от з. а. **Б. Луканов** от Народния театър „**Ив. Вазов**“ в София.

Културните тържества във връзка с бележитата годишнина от рождението на **Николай Лилиев** в Стара Загора дадоха своя принос за цялостното изучаване и утвърждаване на неговото поетично и културно дело..

Иванка Томова-Манова

SOMMAIRE

<i>165 ans de la naissance et 90 ans de la mort de Frédéric Engels</i>	
Lubomir Stoïkov — Frédéric Engels, critique littéraire	3
* * *	
Radoslav Radev — Le principe d'origine et ses manifestations dans la prose narrative bulgare durant les années 60 et 70 du XIX ^e siècle	20
Valéri Stefanov — „Baïh Gagno“ et baïh Gagno	36
Vélika Andréïtcheva — Certains traits spécifiques de la poésie de Nikolaï Rainov	47
Géliou Avdjiev — Emanouïl Popdimitrov	66
Alexandre Athanassov — Georg Lukacs, critique de l'esthétique d'avant-garde	89
<i>Profils</i>	
Elka Constantinova — La prose de Ivan Davidkov	104
<i>Communications scientifiques</i>	
Eléna Nalbantova — Certaines précisions au sujet de la succession littéraire de P. R. Slaveïkov	111
Liliana V. Stavreva — Lettres de Mara Beltcheva	114
<i>A travers la presse étrangère</i>	
Lu dans les revues littéraires de l'URSS, de l'Allemagne Démocratique et de l'Allemagne Fédérale	117
<i>Revue</i>	
Ilya Konev — Un éminent slavisant et bulgarisant allemand (Gerhard Gesemann — „Gesammelte Abhandlungen. Band 1—2“)	124
Zaprian Kozloundjov — „Le rythme de la prose artistique“ par M. M. Girsman	130
<i>Chronique</i>	
Ivanka Tomova-Manova — Une session scientifique, à l'occasion du centenaire de la naissance du poète Nikolaï Liliev	133

ПОПРАВКА

Бел. ред. По вина на печатницата в кн. 7/1985 г. на сп. „Литературна мисъл“ е допусната грешка. Автор на научното съобщение „Библиотеката на Николай Лилиев“ е Иванка Томова-Манова.

СП. „ЛИТЕРАТУРНА МИСЪЛ“ ПРИЕМА ЗА ПУБЛИКУВАНЕ СТАТИИ С ОБЕМ
ДО 40 СТАНДАРТНИ МАШИНОПИСНИ СТРАНИЦИ. РЪКОПИСИ, НАДВИШАВАЩИ
ТОЗИ РАЗМЕР, НЕ СЕ РАЗГЛЕЖДАТ ОТ РЕДКОЛЕГИЯТА
ВСИЧКИ РЪКОПИСИ СЕ ПРИЕМАТ ЕДИНСТВЕНО В ДВА МАШИНОПИСНИ
ЕКЗЕМПЛЯРА (ИЛИ ОРИГИНАЛ И КСЕРОКОПИЕ)

Адрес на редакцията: сп. „Литературна мисъл“, ул. „Чапаев“ 52
бл. 17, 1113 София, тел. 73-31 (вътр. 39-94)

© Институт за литература
при БАН
1985
с/о Jussator, Sofia

Технически редактор *К. Иванова*

Коректор *К. Тошева*

Дадена за набор на 25. VI. 1985 г.

Подписана за печат на 28. IX. 1985 г.

Формат 70/100/16

Печатни коли 8,50

Издателски коли 11,02

Тираж 1700

Изд. индекс 10348

Годишен абонамент 12 лв.

Отделна книжка 1,30 лв.

Печатница на Издателството на Българската академия на науките

1113 София ул. „Акад. Г. Бончев“ бл. 6 Поръчка 360